

no na papir, da izreže riječi, da ih izmiješa i svaku rečenicu stavi u posebnu kuvertu. Od učenika će zatražiti da najprije sastave riječi svake pojedine rečenice u čitavu rečenicu, a zatim da logički poredaju rečenice kako bi dobili osmišljenu priču. Ona grupa koja prva obavi zadatak, dobiva bod.

Sat gramatike ne mora, dakle, biti suhoparan i dosadan ni za učenike ni za nastavnika. Pomoću velikog broja raznolikih vježbi i igara mogu se uvježbati i strukture ostalih vremena.

Mira Kruhan

POGODBENE REČENICE U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA

U nastavi stranih jezika jedan je od važnih zadataka obrada gramatičkih struktura. Kao i svi ostali jezični elementi, tako i gramatičke strukture tek u rečenici dobivaju svoje pravo i potpuno značenje, i zbog toga je važno kako će učenik njima ovladati. Učenik treba da se osposobi za stvaranje novih rečenica ne samo na osnovi zadanog uzorka već i u nekoj novonastaloj, njemu nepoznatoj jezičnoj situaciji. To postizemo nizom raznovrsnih vježbi koje moraju biti zanimljive, raznolike, a po svojoj težini treba da odgovaraju razini jezičnih mogućnosti učenika. Pri odabiranju i sastavljanju vježbi valja paziti i na načelo postupnosti.

Pri obradi jezičnih struktura nastojim nastavu što više oživjeti, učiniti privlačnijom i efikasnijom. Pri tome se često služim vizualnim materijalom (slikom, crtežom, fleš-karticom) ili igrom. Prikazani sat pokazuje jednu od mogućnosti uvježbavanja gramatičkih struktura, a da to učenicima ne bude ni teško, ni zamorno, a ni dosadno.

Sat je počeo razgovorom o učenicima koji su bili odsutni.

Wo sind eure Klassenkameraden?

Wie lange bleiben sie dort?

Würdest du auch gern nach Sonnenberg fahren, wenn du könntest?

Nadovezujući se na taj razgovor ponovila sam ukratko sadržaj lekcije¹ usmjeravajući već tom prilikom učenike na upotrebu pogodbenih rečenica. Pitanja su glasila:

Wohin fährt Herr Marić?

Was würde er tun, wenn er mehr Zeit hätte?

Warum wird er Zürich nicht verlassen können?

Welche Ausflüge würde Herr Marić von Zürich aus gern machen, wenn er könnte?

Was dürfte er nicht versäumen?

Was würde also Herr Marić machen, wenn er könnte (wenn er mehr Zeit hätte)?

¹ Sat je održan u Obrazovnom centru za jezike u Zagrebu u četvrtom razredu (druga godina učenja) nakon obrade lekcije *Herr Marić fährt in die Schweiz* (udžbenik Marčetić-Zmegač *Wir sprechen und lesen Deutsch 3*).

Pošto su učenici u okviru poznatog gradiva upotrijebili pogodbene rečenice, nastavila sam osobnim pitanjima:

Würdest du auch gern in die Schweiz fahren?

Was möchtest du dort sehen, wenn du genug Zeit hättest?

Würdest du dort auch in die Kaufhäuser gehen?

Was würdest du dir kaufen, wenn du genug Geld hättest?

Pomoću tih pitanja uvela sam ove vježbe:

I. A: Nehmen Sie das Hemd?

B: Ja, wenn es passt.

A: Das Hemd steht Ihnen sehr gut.

B: Ja, wenn es nicht zu teuer ist, nehme ich es.

(Sie kaufen ein Kleid, ein Kostüm, einen Pyjama, einen Anzug, Schuhe, Strümpfe.)

II. A: Den Pelz brauchst du doch nicht.

B: Doch, wenn es kalt ist, brauche ich ihn.

(Sie kaufen einen Regenschirm, einen Sonnenhut, einen Regenmantel, eine Brille, eine Pelzmütze, die Stiefel.)

III. Kleiner Dialog (napisano na foliji)

Dame: Sehr schöne Schuhe hier!

Herr: Bitte, wenn du sie willst!

Dame: Moment. Eins, zwei. — Nun, wie sehe ich aus?

Herr: Phantastisch, aber —

Dame: Aber?

Herr: Die Schuhe sind phantastisch, aber auch phantastisch teuer.

Dame: Wenn ein Mann eine Frau liebt, ist nichts zu teuer.

(Sie kaufen einen Hut, einen Bikini, eine Bluse, einen Ring.)

Kao stimulans upotrijebila sam slike odjernih i drugih predmeta izre-zane iz modnih časopisa i kataloga. Model treće vježbe bio je ispisan na grafoliju i projiciran. To je bilo nužno zbog dužine dijaloga. (Modeli prvih dviju vježbi dani su usmeno.) Učenici su vježbe izvodili brzo i sigurno. Na nekim su slikama modele proširivali i osobnim primjedbama koje su se odnosile na boju, izgled ili kroj odjernih predmeta.

Slijedilo je uvježbavanje ostalih tipova pogodbenih rečenica. To sam učinila pomoću fleš-kartica koje su učenicima trebale služiti kao poticaj da u zadanoj strukturi mijenjaju elemente. Na karticama su bile predstavljene ove radnje:

Zeitung lesen

Radio hören

einen Brief schreiben

schwimmen

ins Kino gehen

schlafen.

Model za uvježbavanje:

I. Was machst du, wenn du Zeit hast?

— Wenn ich Zeit habe, schlafe ich.

II. Was machtest du, wenn du Zeit hättest?

— Wenn ich Zeit hätte, ginge ich ins Kino.

III. Was hättest du gestern gemacht, wenn du genug Zeit gehabt hättest?

— Wenn ich gestern genug Zeit gehabt hätte, hätte ich einen Brief geschrieben.

Vježbe pomoću fleš-kartice završila sam osobnim pitanjima.

Was machtest du, wenn du jetzt keinen Unterricht hättest?

Odgovor učenika je rečenica po uzoru na II vježbu.

Du hast aber jetzt Deutschstunde.

Odgovor učenika je rečenica po uzoru na III vježbu i sl.

Posljednju trećinu sata iskoristila sam za dvije igre u kojima su učenici trebali istovremeno pokazati svoju snalažljivost i kreativnost i dokazati u kojoj su mjeri ovladali pogodbenim rečenicama.

Prva igra

Učenike sam podijelila u dvije grupe. Svaka grupa trebala je najprije na papir napisati pet pitanja. Prvo pitanje bilo je već napisano, kako bi učenici znali što se od njih traži. Pet pitanja napisala sam i ja uključujući se na taj način u igru. Dva su učenika, iz svake grupe jedan, vodila igru: jedan je postavljao prethodno sastavljena pitanja, a drugi je pazio na vrijeme i bilježio bodove. Grupe su odgovarale naizmjenično. Svaki točan odgovor donosio je jedan bod, a trebalo ga je dati u vremenu od 15 sekundi.² Pitanja su bila ovako formulirana:

Was machtest du, wenn du viel Geld hättest?

wenn das Wetter heute schön wäre?

wenn du Durst hättest?

wenn jetzt Ferien wären?

wenn du sehr gut Deutsch könntest?

wenn es keine Zeitung gäbe?

wenn du dir etwas wünschen dürftest?

wenn du krank würdest?

wenn du nach Deutschland kämest?

wenn du fliegen könntest?

Was hättest du gemacht, wenn du dich heute verschlafen hättest?

wenn du auf der Straße einem Elefanten begegnet wärest?

wenn du eine Million DM gefunden hättest?

wenn du heute zu spät gekommen wärest?

wenn du in eine andere Klasse gegangen wärest?

² U drugom razredu koji ima veći broj učenika, prvu sam igru malo varirala. Učenici su bili podijeljeni u četiri grupe. Svaka grupa morala je najprije sastaviti po tri pitanja. Voditelj igre je zatim postavljao pitanja, a grupe su odgovarale jedna nakon druge. Svaka je grupa morala u jednoj minuti dati što više odgovora. Svaki točan odgovor donosio je jedan bod. Pobjedila je grupa s najviše točnih odgovora.

Druga igra

Natjecale su se i dalje dvije grupe učenika. Trebalo je opisati jedan događaj, doživljaj, situaciju i sl. upotrebljavajući pri tome samo pogodbene rečenice, a na principu »pričam ti priču«. Svaka točna rečenica donosila je jedan bod.

Učenik iz grupe A počinje zavisnom rečenicom koju grupa B mora završiti. Zatim grupa B svoju glavnu rečenicu pretvara u zavisnu, a grupa A mora tu rečenicu ponoviti i završiti. I tako redom. To je izgledalo ovako:

Grupa A: Wenn ich in einen Fluß gefallen wäre, ...

Grupa B: ... hätte ich um Hilfe gerufen. Wenn ich um Hilfe gerufen hätte, ...

Grupa A: ... wäre jemand gekommen. Wenn jemand gekommen wäre, ...

Grupa B: ... hätte er mir geholfen. Wenn er mir geholfen hätte, itd.

U igri su živo sudjelovali svi učenici. Uočavali su sami pogreške i ispravljali ih pa moja intervencija nije bila potrebna. Pažljivo su pratili pitanja i odgovore protivničke grupe i brzo reagirali.

Ovakav je sat samo jedna od mogućih varijanata.